

A végelszámolót kizárólag abban az esetben lehet a közgyűlés összehívására kötelezni, ha megállapítható, hogy a Cstv-ben előírt, erre vonatkozó kötelezettségét megszegte, vagy valamely, a Cstv. rendelkezéseibe ütköző intézkedése vagy mulasztása a közgyűlés összehívásával orvosolható.

Győri Ítéltábla Vgkf.IV.25.702/2006/4.szám

Alkalmazott jogszabályok :Cstv. 73.§. (5) bekezdése és 51. §-a

A 2004. július 1.napjától kezdődően végelszámolás alatt álló P.-i „Szabadság” Mezőgazdasági Szövetkezet két tagja a végelszámoló tevékenységével kapcsolatban kifogást terjesztett elő. Sérelmezték, hogy a végelszámoló nem adott sem nyitó, sem közbenső mérleget, a tagok kezdeményezésére nem hívott össze közgyűlést, és jogtalan kifizetéseket is teljesített. Kérték új végelszámoló kijelölését, ennek hiányában a végelszámoló nyitó és közbenső mérleg benyújtására való kötelezését, a jogtalan kifizetésekre vonatkozó megállapodások megsemmisítését, és a közgyűlés összehívásának elrendelését a végelszámolói tájékoztatás megtárgyalása céljából.

Az elsőfokú bíróság a kötelezte a végelszámolót a közgyűlés 30 napon belüli összehívására azzal, hogy a közgyűlés napirendje a végelszámolás állásának és a végelszámolási eljárás befejezési lehetőségeinek megtárgyalása legyen. Ezt meghaladó részében a kifogást elutasította. A határozat indokolása szerint a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (régí Gt.) rendelkezései a szövetkezetre nem vonatkoznak, így e törvény 57. §. (3) bekezdése alapján a kijelölt felszámoló nem mozdítható el. A jelen végelszámolási eljárásra irányadó, a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló, lényegesen az 1993.évi LXXXI. törvénnyel, az 1997.évi XXVII. törvénnyel, a 2000. évi CXXXVII. törvénnyel, valamint a 2004. évi XXVII. törvénnyel módosított 1991. évi XLIX. törvény (többször módosított Cstv.) rendelkezései szerint a végelszámolónak a végelszámolás kezdő időpontját követő 45 napon belül valóban végelszámolási nyitómérleget kell készítenie, e mérleget azonban a cégbírósághoz nem kell beterjeszteni. Közbenső mérleg kötelezésére pedig a jogszabály a végelszámolót nem kötelezi. A nyitómérleg adataira vonatkozó tájékoztatás elmaradását a kifogást terjesztők a nyitva álló határidőben nem sérelmezték, a végelszámolás első évére vonatkozó tájékoztatót pedig a Cstv. 73.§. (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a tagok részére – tájékoztatási kötelezettségének eleget téve – megküldte. Ha a tagok a tájékoztatóban foglaltakkal nem értettek egyet, a szövetkezetekről szóló 1991. évi I. törvény 21.§. (1) bekezdése alapján rendkívüli közgyűlés összehívását kezdeményezhették volna. Kétségkívül tévesen járt el viszont a végelszámoló akkor, amikor a szövetkezet tagjait részjegyeik ellenértékének erejéig a szövetkezet hitelezőiként szerepeltette. A szövetkezeti tag ugyanis a vagyoni hozzájárulására tekintettel nem minősülhet hitelezőnek, helyesen csupán az elfogadott végelszámolási zárómérleg alapján támaszthat elszámolási igényt, ha egyébként a végelszámolási eljárás eredményeként marad felosztható vagyon. A végelszámoló és az egyes tagok között a vagyoni hozzájárulásokkal kapcsolatos elszámolás körében létrejött megállapodások azonban a

kifogásos eljárásban, illetve egyáltalán a végelszámolási eljárás keretei között nem vizsgálhatók; a szerződések érvénytelenségének megállapítása peres eljárásban kérhető. A végelszámoló nyilatkozatából ugyanakkor megállapítható, hogy a szövetkezetnek nincs hitelezője, a végelszámolási eljárás lezárható lenne. Az eljárás során ugyanis nem kötelező a szövetkezet teljes vagyonának értékesítése, ha a tagok egyébként a vagyon felosztásában meg tudnak állapodni. A szövetkezetnél kialakult helyzet miatt ezért az elsőfokú bíróság megítélése szerint a szövetkezetnek kell eldöntenie, hogy a végelszámolás miként folytatódjék, mely követendő módszer esetében legkisebb a vagyonvesztés kockázata. Ezért az elsőfokú bíróság a Cstv. 51. §. (3) bekezdése alapján a végelszámolót a végelszámolás állásának és befejezési lehetőségeinek megtárgyalása végett a közgyűlés összehívására kötelezte.

E végzésnek a közgyűlés összehívására kötelező rendelkezésével szemben a végelszámoló élt fellebbezéssel, és annak megváltoztatását és a kifogás teljes elutasítását kérte. Fellebbezése indokolásában arra hivatkozott, hogy a Cstv. 71.§-a a végelszámolót a végelszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet kötelezettségeinek teljesítése, követeléseinek behajtása, igényeinek érvényesítése és a vagyonának szükség szerinti értékesítése körében önálló döntési és felelősségi jogkörrel ruhazza fel. Mindezekből következően a végelszámoló jogosult meghatározni azt is, hogy a gazdálkodó szervezet vagyonát milyen módon és milyen formában értékesíti, azaz jogosult meghatározni az értékesítés módját is. Eljárásáról a Cstv. 73.§. (4) bekezdése alapján természetesen köteles tájékoztatni a végelszámolás alatt álló gazdálkodó szervezetet, illetve annak tagságát. A közgyűlésnek, illetve a tagoknak azonban ebben a körben nincs döntési jogosultságuk, így a közgyűlés összehívása nem indokolt. Fellebbezéssel támadott határozatában egyébként maga az elsőfokú bíróság is azt állapította meg, hogy a végelszámoló eljárása megfelel a Cstv. rendelkezéseinek.

A kifogást előterjesztők fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú végzés megfellebbezett rendelkezésének helybenhagyását kérték. Azzal érveltek, hogy a végelszámolási eljárás befejezésének vagy megszüntetésének kérdésében nem a végelszámoló, hanem kizárólag a közgyűlés jogosult dönteni. A közgyűlés összehívásától való elzárkózásával a végelszámoló a szövetkezet tagjainak kárt is okozott.

Előrebocsátja az ítéletábra, hogy az elsőfokú végzésnek a kifogást részben elutasító rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett; a jelen másodfokú határozat e rendelkezést nem érinti. Az ítéletábra az elsőfokú határozatot a Pp. 253.§. (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetése azonban nem helytálló.

A Cstv. 6. §. (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 3.§. (2) bekezdéséből következően a bíróság a fél által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz a végelszámolási eljárás során is kötve van azzal, hogy a kérelmeket, nyilatkozatokat tartalmuk szerint kell figyelembe vennie.

A konkrét esetben a jogi képviselővel eljáró szövetkezeti tagok 2005. július 21-én előterjesztett beadványukban egyértelműen a végelszámoló álláspontjuk szerint jogszabálysértő intézkedéseit és mulasztásait sérelmezték. Így beadványuk tartalma alapján – egyébként elnevezésének is megfelelően – nem a kérelem előterjesztésének időpontjában hatályban volt, a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997.évi CXLV. törvény (régii Ctv.) 49-55.§-ai szerinti törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatása iránti kérelemnek, hanem a Cstv. 73.§. (5) bekezdése és 51. §-a szerinti kifogásnak minősül.

A Cstv. 1. §. (4) bekezdéséből, 3.§. (1) bekezdés a./ pontjából, 79. §-ából és 6.§. (1) bekezdéséből következően egyébként is a cég gazdálkodását lezáró olyan sajátos, a cég, illetve a végelszámoló által lefolytatandó eljárásnak minősül, amelyre a cégbíróság felügyelete csupán a Cstv. szabta keretek között terjed ki, vagyis a végelszámolási eljárás során a cégbíróság törvényességi felügyeleti hatásköre csak annyiban érvényesül, amennyiben a Cstv. eltérően nem rendelkezik, illetve amennyiben a Cstv. szabályozásából más nem következik. A végelszámoló jogszabálysértő intézkedésével vagy mulasztásával szemben előterjesztett kifogás esetében a Cstv. 73.§. (5) bekezdésében foglaltak szerint kell eljárni; a törvényességi felügyeleti eljárásra vonatkozó szabályok e körben nem alkalmazhatók (a Fővárosi Ítéltábla 16.Cgf.44.896/2004/2.számú határozata).

A Cstv. 73.§. (5) bekezdése és 51. §-a szerinti kifogással azonban a Cstv-ben meghatározott végelszámolói kötelezettségek teljesítésének elmaradása, illetve nem megfelelő teljesítése sérelmezhető; a kifogás rendeltetése a Cstv. szabályaiba ütköző felszámolói intézkedések vagy mulasztások orvoslása. Jogszabálysértés hiányában, célszerűségi vagy egyéb szempontokra tekintettel a Cstv. 73.§. (5) bekezdése folytán alkalmazandó Cstv. 51.§. (3) bekezdése alapján a végelszámoló intézkedések megtételére nem kötelezhető.

Erre figyelemmel a vele szemben előterjesztett kifogás alapján a végelszámolót kizárólag abban az esetben lehet a közgyűlés összehívására kötelezni, ha megállapítható, hogy a Cstv-ben előírt, erre vonatkozó kötelezettségét megszegte, vagy valamely, a Cstv. rendelkezéseibe ütköző intézkedése vagy mulasztása a közgyűlés összehívásával orvosolható.

A jelen esetben azonban – amint azt egyébként az elsőfokú bíróság is megállapította – e feltételek egyike sem áll fenn. A Cstv. IV. fejezete alapján ugyanis az adott helyzetben a végelszámoló nem volt köteles a közgyűlés összehívására, és e minőségében nem követett el olyan jogszabálysértést sem, amelynek orvoslása érdekében a közgyűlés összehívása vált volna szükségessé.

Ezért a végelszámoló a Cstv. 73.§. (5) bekezdése folytán alkalmazandó 51.§. (3) bekezdése alapján a közgyűlés összehívására nem kötelezhető. Erre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú végzés megfellebbezett rendelkezését a Cstv. 6.§. (3) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 253.§. (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a kifogást teljes egészében elutasította.

A rendkívüli szövetkezeti közgyűlés összehívásának rendjére a végelszámolási eljárás során is az 1992. évi I. törvény 21.§-ában foglaltak az irányadók. Ha az adott szövetkezetnél az igazgatóság esetlegesen nem működik, megszűnt, a tagok a cégbírósághoz fordulhatnak a szükséges és lehetséges intézkedéseknek a törvényességi felügyeleti eljárás keretei között történő megtétele végett. A tagok legalább 10 %-a által indítványozott soron kívüli közgyűlés összehívására nyilvánvalóan ebben az esetben is csak az általuk kért napirendnek megfelelően kerülhet sor.